TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2024 m. gruodžio 19 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Direktyva 2011/98/ES – Vieną leidimą turinčių darbuotojų iš trečiųjų šalių teisės – 12 straipsnis – Teisė į vienodą požiūrį – Socialinė apsauga – Nacionalinės teisės nuostatos, susijusios su teisių į šeimos išmokas nustatymu – Nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias neatsižvelgiama į nepilnamečius vieną leidimą turinčio darbuotojo vaikus, jeigu neįrodytas teisėtas jų atvykimas į šalį“

Byloje C–664/23

dėl *Cour d'appel de Versailles* (Versalio apeliacinis teismas, Prancūzija) 2023 m. lapkričio 9 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo tą pačią dieną, pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Caisse d'allocations familiales des Hauts-de-Seine

prieš

TX

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro penktosios kolegijos pirmininko pareigas einantis ketvirtosios kolegijos pirmininkas I. Jarukaitis (pranešėjas), teisėjai D. Gratsias ir E. Regan,

generalinis advokatas P. Pikamäe,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– TX, atstovaujamo *avocate* S. Potiron,

– Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos R. Bénard ir O. Duprat-Mazaré,

– Europos Komisijos, atstovaujamos F. Blanc-Simonetti ir J. Hottiaux,

* Proceso kalba: prancūzų.

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/98/ES dėl vienos prašymų išduoti vieną leidimą trečiųjų šalių piliečiams gyventi ir dirbti valstybės narės teritorijoje pateikimo procedūros ir dėl valstybėje narėje teisėtai gyvenančių trečiųjų šalių darbuotojų bendrų teisių (OL L 343, 2011, p. 1) 12 straipsnio 1 dalies e punkto išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant vieną leidimą turinčio trečiosios šalies piliečio TX ir *Caisse d'allocations familiales des Hauts-de-Seine* (Aukštutinės Senos šeimos išmokų kasa, Prancūzija) (toliau – CAF) ginčą; jis kilo atmetus TX prašymą atsižvelgti į užsienyje gimusius jo nepilnamečius vaikus, nustatant jo teisę į šeimos išmokas.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 2011/98

3 Direktyvos 2011/98 20, 21, 24 ir 26 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(20) visi teisėtai valstybėse narėse gyvenantys ir dirbantys trečiųjų šalių piliečiai turėtų turėti bent tokias pačias bendras teises, grindžiamas vienodu požiūriu, kaip ir atitinkamos priimančiosios valstybės narės piliečiai, nepriklausomai nuo pirminio leidimo atvykti į šalį suteikimo tikslo ar pagrindo. Teisė į vienodą požiūrį šioje direktyvoje nurodytose srityse turėtų būti suteikta ne tik tiems trečiųjų šalių piliečiams, kuriems buvo leista atvykti į valstybę narę darbo tikslu, bet ir tiems, kuriems buvo leista atvykti kitais tikslais ir suteikta galimybė patekti į tos valstybės narės darbo rinką pagal kitas Sąjungos arba nacionalinės teisės nuostatas, įskaitant trečiosios šalies darbuotojo šeimos narius, kuriems buvo leista atvykti į valstybę narę, remiantis 2003 m. rugsėjo 22 d. Tarybos direktyva 2003/86/EB dėl teisės į šeimos susijungimą [(OL L 251, 2003, p. 12, 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 224)] <…>;

(21) teisė į vienodą požiūrį tam tikrose srityse turėtų būti griežtai susijusi su trečiosios šalies piliečio teisėtu buvimu valstybėje narėje ir su suteikta galimybe patekti į jos darbo rinką, kurie yra įtvirtinti viename leidime, kuris suteikia teisę gyventi ir dirbti, bei kitais tikslais išduotuose leidimuose gyventi, kuriuose nurodyta informacija apie leidimą dirbti;

<…>

(24) trečiųjų šalių darbuotojams turėtų būti taikomas vienodas požiūris socialinės apsaugos srityje. Socialinės apsaugos sritys apibrėžtos 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo [(OL L 166, 2004, p. 1, 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 72)]. Šios direktyvos nuostatos dėl vienodo požiūrio socialinės apsaugos srityje taip pat turėtų būti taikomos darbuotojams, kuriems leista atvykti į valstybę narę tiesiai iš trečiosios šalies. Vis dėlto ši direktyva neturėtų suteikti trečiųjų šalių darbuotojams daugiau teisių nei numatyta galiojančiuose Sąjungos teisės aktuose socialinės apsaugos srityje trečiųjų šalių piliečiams, kurių statusas susijęs su tarpvalstybine padėtimi. Be to, ši direktyva neturėtų suteikti teisių tais atvejais, kuriems netaikomi Sąjungos teisės aktai, kaip antai, trečiojoje šalyje gyvenančių šeimos narių atveju. Ši direktyva turėtų suteikti teises tik šeimos nariams, kurie atvyksta gyventi valstybėje narėje su trečiosios šalies darbuotojais šeimos susijungimo tikslais, arba šeimos nariams, kurie jau teisėtai gyvena toje valstybėje narėje;

<…>

(26) Sąjungos teisė neapriboja valstybių narių teisės nustatyti savo socialinės apsaugos sistemas. Kadangi ši sritis nėra suderinta Sąjungos lygmeniu, kiekviena valstybė narė nustato socialinės apsaugos išmokų skyrimo sąlygas, taip pat tokių išmokų sumą ir mokėjimo laikotarpį. Tačiau naudodamosi šia teise valstybės narės turėtų laikytis Sąjungos teisės“.

4 Direktyvos 2011/98 3 straipsnio „Taikymo sritis“ 1 dalyje nustatyta:

„Ši direktyva taikoma:

<…>

b) trečiųjų šalių piliečiams, kuriems pagal Sąjungos arba nacionalinę teisę buvo leista atvykti į valstybę narę kitais nei darbo tikslais, kuriems leista dirbti ir kurie turi leidimą gyventi, išduotą pagal [2002 m. birželio 13 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1030/2002, nustatantį vienodą leidimų apsigyventi trečiųjų šalių piliečiams formą (OL L 157, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 3)]; ir

c) trečiųjų šalių piliečiams, kuriems pagal Sąjungos arba nacionalinę teisę buvo leista atvykti į valstybę narę darbo tikslais.“

5 Šios direktyvos 12 straipsnyje „Teisė į vienodą požiūrį“ numatyta:

„1. Turi būti taikomas vienodas požiūris į 3 straipsnio 1 dalies b ir c punktuose nurodytus trečiųjų šalių darbuotojus, kaip ir į valstybės narės, kurioje jie gyvena, piliečius, atsižvelgiant į:

<…>

e) socialinės apsaugos sritis, kaip apibrėžta Reglamente [Nr. 883/2004];

<…>

2. Valstybės narės gali nustatyti vienodo požiūrio taikymo apribojimus:

<…>

b) apribodamos trečiųjų šalių darbuotojams pagal 1 dalies e punktą suteiktas teises; tačiau jos negali apriboti tokių teisių trečiųjų šalių darbuotojams, kurie dirba, buvo įdarbinti ne trumpesnį kaip šešių mėnesių laikotarpį arba yra įregistruoti bedarbiais.

Be to, valstybės narės gali nuspręsti, kad 1 dalies e punktas šeimos išmokų atžvilgiu netaikomas trečiųjų šalių piliečiams, kuriems buvo leista dirbti valstybės narės teritorijoje ne ilgiau kaip šešis mėnesius, trečiųjų šalių piliečiams, kuriems buvo leista atvykti studijuoti, arba trečiųjų šalių piliečiams, kuriems leidžiama dirbti vizos pagrindu;

<…>“

Reglamentas Nr. 883/2004

6 Reglamento Nr. 883/2004 3 straipsnio 1 dalies j punkte numatyta, kad šis reglamentas taikomas visiems teisės aktams, susijusiems su šeimos išmokomis. Pagal šio straipsnio 5 dalį jis netaikomas socialinei paramai ir medicininei pagalbai.

7 Pagal šio reglamento 1 straipsnio z punktą sąvoka „išmoka šeimai [šeimos išmoka]“ apima visas išmokas natūra arba pinigais, skirtas šeimos išlaidoms padengti, neįskaitant šio reglamento I priede nurodytų išankstinių išlaikymo ir specialių vaiko gimimo bei įvaikinimo išmokų.

Prancūzijos teisė

Socialinės paramos veiksmų ir šeimos kodeksas

8 *Code de l'action sociale et des familles* (Socialinės paramos ir šeimos kodeksas) L. 262-5 straipsnio antroje pastraipoje nustatyta:

„Kad būtų atsižvelgta į gavėjo užsieniečio, kuris nėra Europos Sąjungos valstybės narės, kitos Europos ekonominės erdvės susitarimo šalies ar Šveicarijos Konfederacijos pilietis, teises, vaikai užsieniečiai turi atitikti *Code de la sécurité sociale* (Socialinės apsaugos kodeksas) L. 512-2 straipsnyje nurodytas sąlygas.“

Socialinės apsaugos kodeksas

9 Socialinės apsaugos kodekso L. 511-1 straipsnyje nurodyta:

„Šeimos išmokas sudaro:

<…>

2°) šeimos išmokos;

3°) priedas prie šeimos pajamų;

<…>

7°) mokymosi pašalpa;

<…>“

10 Socialinės apsaugos kodekso L. 512-2 straipsnyje numatyta:

„Europos Bendrijos valstybių narių, kitų Europos ekonominės erdvės susitarimo šalių ar Šveicarijos Konfederacijos piliečiai, kurie atitinka teisėto gyvenimo Prancūzijoje reikalavimus, <…> turi teisę gauti visas šeimos išmokas šioje knygoje nustatytomis sąlygomis.

Užsieniečiai, kurie nėra Europos Bendrijos valstybės narės, kitos Europos ekonominės erdvės susitarimo šalies ar Šveicarijos Konfederacijos piliečiai ir turi įstatymuose ar kituose teisės aktuose arba tarptautinėse sutartyse ar susitarimuose numatytą dokumentą, reikalingą teisėtai gyventi Prancūzijoje, taip pat turi teisę gauti visas šeimos išmokas šioje knygoje nustatytomis sąlygomis.

Šie užsieniečiai gauna šeimos išmokas, jei įrodoma, kad jų išlaikomi vaikai, už kuriuos prašoma skirti šeimos išmokas, atitinka vieną iš nurodytų situacijų:

– jie gimė Prancūzijoje;

– yra teisėtai atvykę į šalį pagal šeimos susijungimo procedūrą <…>

– jie yra pabėgėlio šeimos nariai;

– jie yra užsieniečio, turinčio leidimo gyventi šalyje kortelę, vaikai <…>

Dekretu nustatomas leidimų ir įrodymų, patvirtinančių, kad gavėjai užsieniečiai atvyko ir apsigyveno teisėtai, sąrašas. Jame taip pat nustatoma, kokio pobūdžio dokumentų reikia siekiant įrodyti, kad šių užsieniečių išlaikomi vaikai, už kuriuos prašoma skirti šeimos išmokas, atitinka pirmesnėse pastraipose nustatytas sąlygas.“

11 To paties kodekso D. 512-2 straipsnyje nustatyta:

„Užsieniečių vaikų, kuriuos gavėjas išlaiko ir už kuriuos jis prašo skirti šeimos išmokas, teisėtas atvykimas ir gyvenimas šalyje pateisinamas pateikiant vieną iš šių dokumentų:

<…>

2°) Vaiko medicininės apžiūros pažymą, kurią *Office français de l'immigration et de l'intégration* (Prancūzijos imigracijos ir integracijos tarnyba (OFII)) išdavė pasibaigus įvažiavimo į šalį arba leidimo apsigyventi šalyje šeimos susijungimo tikslu procedūrai;

<…>

5°) Prefektūros institucijos išduotą pažymą, kurioje nurodoma, kad vaikas atvyko į Prancūziją ne vėliau kaip vienas iš tėvų, kuriam leista apsigyventi šalyje <…>“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

12 2014 m. balandžio 1 d. Armėnijos pilietis TX, turintis leidimo gyventi šalyje kortelę „privačiam ir šeimos gyvenimui“, kuri suteikia jam teisę dirbti Prancūzijoje, kreipėsi į CAF dėl šeimos išmokų už tris vaikus; du jo vaikai, gimę ne Prancūzijos teritorijoje, į šią šalį atvyko neteisėtai.

13 Nustatydama teisę į išmokas, CAF atsisakė atsižvelgti į du užsienyje gimusius vaikus, nes jie į Prancūzijos teritoriją atvyko neteisėtai.

14 Kai šį neigiamą atsakymą patvirtino ir CAF taikaus skundų nagrinėjimo komisija, TX pareiškė ieškinį *Tribunal des affaires de sécurité de Nanterre* (Nantero socialinės apsaugos bylų teismas, Prancūzija).

15 2018 m. gruodžio 21 d. sprendimu šis teismas patenkino TX ieškinį ir nusprendė, kad jis turi teisę gauti šeimos išmokas už jo du užsienyje gimusius vaikus nuo prašymo pateikimo dienos.

16 2019 m. lapkričio 14 d. sprendimu *Cour d'appel de Versailles* (Versalio apeliacinis teismas, Prancūzija) panaikino šį sprendimą ir paliko galioti CAF sprendimą.

17 2022 m. birželio 23 d. sprendimu *Cour de cassation* (Kasacinis teismas, Prancūzija) panaikino šį sprendimą dėl motyvavimo stokos ir grąžino bylą nagrinėti kitos sudėties *Cour d'appel de Versailles*.

18 Šis teismas pažymėjo, kad TX gyvenimo Prancūzijos teritorijoje teisėtumas „neginčytinas“, nes jis turi leidimo laikinai gyventi šalyje kortelę, leidžiančią dirbti, ir kad kyla vienintelis klausimas – ar jis turi teisę į šeimos išmokas už du užsienyje gimusius vaikus.

19 Dviejuose 2011 m. birželio 3 d. sprendimuose ir viename 2013 m. balandžio 5 d. sprendime *Cour de cassation* plenarinė sesija pripažino, kad Socialinės apsaugos kodekso L. 512-2 ir D. 512-2 straipsniai, pagal kuriuos šeimos išmokos mokamos, jeigu pateikiamas dokumentas, patvirtinantis, kad vaikai užsieniečiai atvyko į Prancūziją teisėtai, o konkrečiai – vaikų, atvykusių šeimos susijungimo pagrindu, OFII išduota medicininė pažyma, objektyvaus pobūdžio, pateisinamo būtinybe demokratinėje valstybėje kontroliuoti vaikų priėmimo sąlygas. Tuo remdamasis *Cour de cassation* padarė išvadą, kad šiais straipsniais nėra neproporcingai apribojama 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 8 ir 14 straipsniuose įtvirtinta teisė į šeimos gyvenimą ir jais nepažeidžiamos 1989 m. lapkričio 20 d. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos priimtos Tarptautinės vaiko teisių konvencijos nuostatos.

20 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, šį aiškinimą patvirtino Europos Žmogaus Teisių Teismas 2015 m. spalio 1 d. Sprendime *Okitaloshima Okonda Osungu ir Selpa Lokongo prieš Prancūziją* (ECLI:CE:ECHR:2015:0908DEC007686011).

21 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad jo nagrinėjamoje byloje klausimas kyla kitu aspektu, t. y. dėl Direktyvos 2011/98.

22 Šio teismo teigimu, ši direktyva taikytina šiam ginčui, nes, pirma, pagrindinėje byloje nagrinėjamos išmokos patenka į Reglamento Nr. 883/2004 taikymo sritį ir, antra, TX yra trečiosios šalies pilietis, kuriam buvo leista dirbti Prancūzijoje, nes jis turi daugiametę leidimo gyventi šalyje kortelę, leidžiančią jam dirbti, be to, yra sudaręs darbo sutartį.

23 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat mano, kad, nors pagal minėtos direktyvos 12 straipsnio 2 dalies b punktą valstybės narės gali nustatyti teisės į vienodą požiūrį apribojimus remdamosi tam tikrų trečiųjų šalių piliečių statusu, šioje nuostatoje nenumatyta jokios galimybės nukrypti nuo šios teisės atsižvelgiant į tai, kaip vieno leidimo turėtojo šeimos nariai atvyko į priimančiosios valstybės narės teritoriją. Tačiau nagrinėjamu atveju CAF atsisakymas patenkinti TX prašymą pagrįstas ne šio turimu statusu, bet jo dviejų Armėnijoje gimusių vaikų atvykimo į Prancūziją ir gyvenimo joje sąlygomis.

24 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla abejonių dėl Direktyvos 2011/98 20 konstatuojamosios dalies ir 24 konstatuojamosios dalies paskutinio sakinio, kuriuose, siekiant nustatyti, kas turi teisę naudotis šioje direktyvoje garantuojamomis teisėmis, daroma nuoroda į trečiosios šalies darbuotojo šeimos narius, kuriems buvo leista atvykti į valstybę narę šeimos susijungimo tikslais, taikymo srities.

25 Šiuo klausimu, pirma, šis teismas pažymi, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamos šeimos išmokos mokamos ne pareiškėjo šeimos nariams, o jam pagal jo išlaikomų vaikų skaičių.

26 Antra, atsižvelgiant į 2020 m. lapkričio 25 d. Sprendime *Istituto nazionale della previdenza sociale (Šeimos išmokos vieną leidimą turintiems asmenims)* (C-302/19, toliau – Sprendimas *INPS*, EU:C:2020:957) suformuotą jurisprudenciją minėtam teismui kyla klausimas dėl galimybės remtis šeimos susijungimo normomis siekiant nustatyti vieno leidimo turėtojo teisę į socialinės apsaugos išmokas.

27 Trečia, tas pats teismas pažymi, kad 2022 m. balandžio 27 d. Europos Komisija pateikė pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl vienos prašymų išduoti vieną leidimą trečiųjų šalių piliečiams gyventi ir dirbti valstybės narės teritorijoje teikimo procedūros ir dėl valstybėje narėje teisėtai gyvenančių trečiųjų šalių darbuotojų bendrų teisių (nauja redakcija) (COM(2022) 655 *final*), kuriame numatyta suderinti Direktyvos 2011/98 24 konstatuojamąją dalį su Sprendimu *INPS*, išbraukiant paskutinius du šios konstatuojamosios dalies sakinius.

28 Tokiomis aplinkybėmis *Cour d'appel de Versailles* (Versalio apeliacinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar priėmus [Sprendimą *INPS*], [Direktyvos 2011/98] 12 straipsnio 1 dalies e punktas turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiamos valstybės narės, kaip antai Prancūzijos [Respublikos], teisės nuostatos, pagal kurias nustatant teises į socialinės apsaugos išmoką negalima atsižvelgti į vieną leidimą, kaip jis suprantamas pagal šios direktyvos 2 straipsnio c punktą, turinčio asmens vaikus, gimusius trečiojoje šalyje, jeigu šie vaikai, kuriuos jis išlaiko, į valstybės narės teritoriją atvyko ne dėl šeimos susijungimo arba nebuvo pateikta dokumentų, patvirtinančių jų atvykimo į šios valstybės teritoriją teisėtumą, kai šis reikalavimas netaikomas šios valstybės arba kitos valstybės narės pilietybę turinčių išmokas gaunančių asmenų vaikams?“

Dėl prejudicinio klausimo

29 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Direktyvos 2011/98 12 straipsnio 1 dalies e punktą reikia aiškinti taip, kad pagal jį draudžiamos valstybės narės teisės nuostatos, pagal kurias, nustatant vieną leidimą turinčio trečiosios šalies piliečio teises į socialinės apsaugos išmokas, į jo išlaikomus trečiojoje šalyje gimusius vaikus atsižvelgiama tik įrodžius, kad jie į šios valstybės narės teritoriją atvyko teisėtai.

30 Visų pirma reikia pažymėti, kad, kaip nurodyta Direktyvos 2011/98 26 konstatuojamojoje dalyje, Sąjungos teisė neriboja valstybių narių kompetencijos organizuoti savo socialinės apsaugos sistemas. Kadangi ši sritis nėra suderinta Sąjungos lygmeniu, kiekviena valstybė narė nustato socialinės apsaugos išmokų skyrimo sąlygas, taip pat tokių išmokų sumą ir mokėjimo laikotarpį. Vis dėlto, naudodamosi šia kompetencija, valstybės narės privalo laikytis Sąjungos teisės (žr. Sprendimo *INPS* 23 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

31 Iš Direktyvos 2011/98 12 straipsnio 1 dalies e punkto, siejamo su jos 3 straipsnio 1 dalies c punktu, matyti, kad, kiek tai susiję su socialinės apsaugos sritimis, kaip antai apibrėžtomis Reglamente Nr. 883/2004, trečiųjų šalių piliečiams, kuriems pagal Sąjungos ar nacionalinę teisę buvo leista atvykti į valstybę narę darbo tikslais, taikomas vienodas požiūris kaip ir į jų gyvenamosios vietos valstybės narės piliečius.

32 Tam, kad pagal šias nuostatas būtų taikomas vienodas požiūris, būtina, pirma, kad trečiųjų šalių piliečiams pagal Sąjungos ar nacionalinę teisę būtų leista atvykti į valstybę narę darbo tikslais. Taip yra vieną leidimą, kaip jis suprantamas pagal Direktyvos 2011/98 2 straipsnio c punktą, turinčio trečiosios šalies piliečio (kaip antai ieškovo pagrindinėje byloje) atveju, nes pagal šią nuostatą šis leidimas leidžia tokiam piliečiui teisėtai gyventi jį išdavusios valstybės narės teritorijoje darbo tikslais (žr. Sprendimo *INPS* 24 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

33 Antra, būtina, kad atitinkamos išmokos priklausytų socialinės apsaugos sritims, kaip jos apibrėžtos Reglamente Nr. 883/2004. Tačiau aišku, ir Prancūzijos vyriausybė to neginčijo, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamos išmokos yra socialinės apsaugos išmokos, priskiriamos prie šio reglamento 3 straipsnio 1 dalies j punkte nurodytų šeimos išmokų.

34 Šiomis aplinkybėmis atrodo, kad asmuo, kurio padėtis tokia pati, kaip ieškovo pagrindinėje byloje, pagal Direktyvos 2011/98 12 straipsnio 1 dalies e punktą turi teisę į vienodą požiūrį, koks taikomas Prancūzijos piliečiams.

35 Siekiant nustatyti, ar šią teisę į vienodą požiūrį pažeidė tokia, kaip pagrindinėje byloje nagrinėjama, nuostata, pagal kurią nustatant vieno leidimo turėtojo teisę į šeimos išmokas neatsižvelgiama į jo išlaikomus vaikus, jeigu nėra įrodyta, kad į Prancūzijos teritoriją jie atvyko teisėtai, reikia konstatuoti, su sąlyga, kad tai patikrins prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, kad iš Socialinės apsaugos kodekso L. 512-1 straipsnio 1 dalies ir L. 512-2 straipsnio 1 dalies matyti, kad šio kodekso V knygoje nustatytomis sąlygomis Prancūzijos piliečiai ir kitų Europos Sąjungos valstybių narių, kitų Europos ekonominės erdvės susitarimo šalių ir Šveicarijos Konfederacijos piliečiai, teisėtai gyvenantys Prancūzijoje, turi teisę į šeimos išmokas. Tačiau pagal minėto kodekso L. 512-2 straipsnio 2 dalį teisėtai Prancūzijoje gyvenančių trečiųjų šalių piliečių teisei į šeimos išmokas taikoma papildoma sąlyga, nurodyta šio L. 512-2 straipsnio 3 dalyje, t. y. vaikai, už kuriuos prašoma skirti šeimos išmokas, į Prancūzijos teritoriją turi būti atvykę teisėtai.

36 Iš to darytina išvada, kad pagal tokias nacionalinės teisės nuostatas vieną leidimą turintys trečiųjų šalių piliečiai vertinami mažiau palankiai nei priimančiosios valstybės narės piliečiai. Todėl tokios teisės nuostatos yra nesuderinamos su teise į vienodą požiūrį, įtvirtintą Direktyvos 2011/98 12 straipsnio 1 dalies e punkte.

37 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsižvelgdamas į Direktyvos 2011/98 20 ir 24 konstatuojamąsias dalis, abejoja, ar teisė į vienodą požiūrį gali būti taikoma tik vieno leidimo turėtojo vaikams, atvykusiems pas jį šeimos susijungimo tikslais. Šių

abejonių kilo dėl to, kad šios direktyvos 20 konstatuojamojoje dalyje prie asmenų, kuriems taikomas vienodas požiūris, priskiriami trečiųjų šalių darbuotojų šeimos nariai, kuriems buvo leista atvykti į valstybę narę siekiant šeimos susijungimo, nors minėtos direktyvos 24 konstatuojamosios dalies paskutiniame sakinyje numatyta, kad šia direktyva suteikiamos teisės turėtų būti suteikiamos tik šeimos nariams, kurie atvyksta gyventi valstybėje narėje su trečiosios šalies darbuotojais šeimos susijungimo tikslais arba kurie jau teisėtai gyvena toje valstybėje narėje.

38 Vis dėlto Teisingumo Teismas pažymėjo, kad, pirma, iš Direktyvos 2011/98 20 konstatuojamosios dalies teksto matyti, kad joje numatoma situacija, kai vieną leidimą turinčio darbuotojo, trečiosios šalies piliečio, šeimos nariams teisė į vienodą požiūrį pagal Direktyvos 2011/98 12 straipsnį suteikiama tiesiogiai, nes iš tiesų ši teisė šiems asmenims suteikiama kaip darbuotojams, nors jie atvyko į priimančiąją valstybę narę dėl to, kad buvo darbuotojo, trečiosios šalies piliečio, šeimos nariai (žr. Sprendimo *INPS* 30 punktą).

39 Antra, Teisingumo Teismas konstatavo, kad Direktyvos 2011/98 24 konstatuojamosios dalies turinys nebuvo pakartotas nė vienoje šios direktyvos nuostatoje, ir priminė, kad Sąjungos teisės akto preambulė neturi privalomosios teisinės galios ir ja negali būti remiamasi siekiant nukrypti nuo atitinkamo akto nuostatų (žr. Sprendimo *INPS* 31 ir 32 punktus).

40 Taigi, iš šių konstatuojamųjų dalių negalima daryti išvados, kad Direktyva 2011/98 turi būti aiškinama taip, kad vieno leidimo turėtojas, kurio šeimos nariai neįrodo, jog į atitinkamos valstybės narės teritoriją atvyko teisėtai šeimos susijungimo tikslais, neturi teisės į šioje direktyvoje įtvirtintą vienodą požiūrį, nors nė vienoje minėtos direktyvos nuostatoje, visų pirma 12 straipsnio 1 dalyje, norint pasinaudoti šia teise tokia sąlyga nenustatyta.

41 Be to, reikia pažymėti, kad, priešingai nei savo rašytinėse pastabose teigia Prancūzijos vyriausybė, negalima tvirtinti, jog pats Sąjungos teisės aktų leidėjas teisę į vienodą požiūrį šeimos išmokų srityje susiejo su pareiškėjo gyvenimo valstybės narės teritorijoje teisėtumu.

42 Neginčijama, kad Direktyvos 2011/98 12 straipsnio 1 dalyje teisė į vienodą požiūrį pripažįstama tik valstybių narių teritorijoje teisėtai gyvenantiems trečiųjų šalių piliečiams. Šis reikalavimas atitinka šios direktyvos 21 konstatuojamojoje dalyje nurodytą tikslą susieti teisę į vienodą požiūrį su trečiosios šalies piliečio teisėtu buvimu valstybėje narėje.

43 Vis dėlto pagrindinėje byloje nagrinėjamos teisės nuostatos ginčijamos ne dėl to, kad pagal jas teisė į šeimos išmokas susiejama su vieną leidimą turinčio trečiosios šalies piliečio gyvenimo šalyje teisėtumu, bet dėl to, kad jose nustatoma teisėto atvykimo į šalį sąlyga šio piliečio vaikams, už kuriuos prašoma minėtų išmokų.

44 Prancūzijos vyriausybė taip pat negali teigti, kad nacionalinės teisės aktuose nustatyta sąlyga, kuria siekiama užkirsti kelią šeimos susijungimo procedūros apėjimui, yra viena iš sankcijų, kurias valstybės narės gali nustatyti, kai pažeidžiamos nacionalinės nuostatos, priimtos pagal Direktyvą 2003/86, ir kad ji yra objektyvaus pobūdžio, pateisinama būtinybe patikrinti globėjo šeimos narių priėmimo sąlygas.

45 Reikia pažymėti, kad Direktyvoje 2011/98 numatyta tam tikrų trečiųjų šalių piliečių teisė į vienodą požiūrį, kuri yra bendroji taisyklė, ir išvardytos šios teisės išimtys, kurias gali nustatyti valstybės narės ir kurias reikia aiškinti siaurai (Sprendimo *INPS* 26 punktas).

46 Taigi, pagal Direktyvos 2011/98 12 straipsnio 2 dalies b punkto pirmą pastraipą valstybės narės socialinių išmokų srityje gali nustatyti teisės į vienodą požiūrį apribojimus, išskyrus trečiųjų šalių darbuotojams, kurie dirba arba buvo įdarbinti ne trumpesniam kaip šešių mėnesių laikotarpiui ar yra įregistruoti kaip bedarbiai. Be to, šios direktyvos 12 straipsnio 2 dalies b punkto antroje pastraipoje numatyta, kad valstybės narės gali nuspręsti, jog ši teisė netaikoma trečiųjų šalių piliečiams, kuriems buvo leista dirbti valstybės narės teritorijoje ne ilgiau kaip šešis mėnesius, trečiųjų šalių piliečiams, kuriems buvo leista atvykti studijuoti, arba trečiųjų šalių piliečiams, kuriems leidžiama dirbti vizos pagrindu.

47 Tuo remiantis darytina išvada, kad, išskyrus išsamiai išvardytas situacijas, kurioms susiklosčius valstybės narės gali nukrypti nuo vienodo požiūrio į vieną leidimą turinčius trečiųjų šalių piliečius ir tos valstybės piliečius, skirtingas šių dviejų piliečių kategorijų vertinimas savaime yra šios direktyvos 12 straipsnio 1 dalies e punkto pažeidimas (pagal analogiją žr. 2024 m. liepos 29 d. Sprendimą *CU ir ND (Socialinė parama – Netiesioginė diskriminacija)*, C-112/22 ir C-223/22, EU:C:2024:636, 55 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

48 Reikia konstatuoti, kad, pirma, nė viena iš Direktyvos 2011/98 12 straipsnio 1 dalies e punktu numatytų nuo šių teisių leidžiančių nukrypti nuostatų nesuteikia valstybėms narėms galimybės nesuteikti teisės į vienodą požiūrį vieną leidimą turinčiam darbuotojui, kurio vaikai, gimę trečiojoje šalyje, negali įrodyti, kad į atitinkamos valstybės narės teritoriją atvyko teisėtai.

49 Antra, net ir darant prielaidą, kad tokia galimybė buvo pripažinta, iš jurisprudencijos matyti, kad nukrypti nuo teisės į vienodą požiūrį leidžiančiomis nuostatomis galima remtis tik jeigu atitinkamos valstybės narės institucijos, atsakingos už šios direktyvos įgyvendinimą, aiškiai nurodė ketinančios jomis remtis (Sprendimo *INPS* 26 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). Tačiau Prancūzijos vyriausybė, kaip ji pati tai pripažino, neketino pasinaudoti galimybe nustatyti teisės į vienodą požiūrį apribojimų taikydama šios direktyvos 12 straipsnio 2 dalies b punkte numatytas leidžiančias nukrypti nuostatas.

50 Tuo remiantis darytina išvada, kad valstybė narė negali remtis savo pareiga užtikrinti, kad už Direktyvos 2003/86 pažeidimus būtų baudžiama, siekdama pateisinti nuo teisės į vienodą požiūrį nukrypti leidžiančią nuostatą, kurios Sąjungos teisės aktų leidėjas nenumatė Direktyvoje 2011/98.

51 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti: Direktyvos 2011/98 12 straipsnio 1 dalies e punktą reikia aiškinti taip, kad pagal jį draudžiamos valstybės narės teisės nuostatos, pagal kurias, nustatant vieną leidimą turinčio trečiosios šalies piliečio teises į socialinės apsaugos išmokas, į jo išlaikomus trečiojoje šalyje gimusius vaikus atsižvelgiama tik įrodžius, kad jie į šios valstybės narės teritoriją atvyko teisėtai.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

52 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/98/ES dėl vienos prašymų išduoti vieną leidimą trečiųjų šalių piliečiams gyventi ir dirbti valstybės narės teritorijoje pateikimo procedūros ir dėl valstybėje narėje teisėtai gyvenančių trečiųjų šalių darbuotojų bendrų teisių 12 straipsnio 1 dalies e punktas

turi būti aiškinamas taip:

pagal jį draudžiamos valstybės narės teisės nuostatos, pagal kurias, nustatant vieną leidimą turinčio trečiosios šalies piliečio teises į socialinės apsaugos išmokas, į jo išlaikomus trečiojoje šalyje gimusius vaikus atsižvelgiama tik įrodžius, kad jie į šios valstybės narės teritoriją atvyko teisėtai.

Parašai.